

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Шифр та назва спеціальності

281 – Публічне управління та адміністрування

Інститут

Навчально - науковий інститут соціально - гуманітарних технологій

Освітня програма

Цифрове врядування

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова),

Семестр

8

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри соціології і публічного управління

Науково-педагогічний стаж - понад 20 років. Досвід роботи в органах публічної влади - понад 12 років. Авторка понад 300 наукових і навчально-методичних публікацій.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Освітня компонента «Управління інноваціями» спрямована на вивчення теоретичних засад та практичного інструментарію формування інноваційної моделі розвитку економіки. Вона охоплює питання організації та управління інноваційними процесами, життєвого циклу інновацій, оцінки ефективності проектів та маркетингу нововведень. Особлива увага приділяється нормативно-правовому регулюванню у сфері інтелектуальної власності та світовим тенденціям інноваційного розвитку, що є критично важливим для майбутніх фахівців з публічного управління в умовах європейської інтеграції України.

Мета та цілі дисципліни

формування у здобувачів вищої освіти наукового світогляду та спеціальних знань з теорії та практики результативного управління інноваційною діяльністю організації у мінливих умовах соціально-економічного оточення.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання - реферат. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК02. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

СК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 9. Здатність впроваджувати інноваційні технології

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Результати навчання

РН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

РН 14. Уміти корегувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 20 год., практичні роботи – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну: «Правознавство», «Теорія організації», "Соціологія", "Державне та регіональне управління", "Теорія прийняття управлінських рішень", "Ризик-менеджмент в системі публічного управління", "Державна служба", "Організаційно-правові засади публічного управління", "Основи публічного управління та адміністрування", "Аналіз державної політики".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інноваційного розвитку та організація інноваційних процесів.

Тема 1. Економічні аспекти інноваційного розвитку. Сучасні світові тенденції.

Глобальні трансформації та перехід до постіндустріального суспільства. Стадії конкурентного розвитку країни за М. Портером: від чинників виробництва до інновацій. Інноваційний чинник як стратегічний засіб розвитку національної економіки. Джерела фінансування інноваційної діяльності: державний бюджет, інвестиції, власні кошти. Наукоємність виробництва як показник технологічного прогресу. Концепція сталого розвитку (sustainable development) в контексті інновацій

Тема 2. Понятійний апарат інноваційного менеджменту.

Співвідношення понять: «нововведення», «інновація», «інноваційний процес». Класифікація інновацій за ознаками результативності: заміщуючі, скасовуючі, відкриваючі. Типологія за об'єктом: продуктові, технологічні, управлінські та ринкові інновації. Відмінність між

еволюційним та революційним шляхами розвитку. Екзогенні (зовнішні) та ендогенні (внутрішні) джерела інноваційного розвитку.

Тема 3. Життєвий цикл інновацій (ЖЦІ).

Стадії життєвого циклу: зародження, зростання, зрілості та занепаду. Динаміка доходів і витрат упродовж інноваційного процесу. Феномен «долини смерті» в управлінні НДДКР. Дифузія інновацій та її роль на етапі зрілості продукту. Складність систем управління інноваціями (кількість елементів та зв'язків).

Тема 4. Організація науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР).

Структура та етапи виконання НДР (науково-дослідних робіт). Фази дослідно-конструкторських робіт: від ТЗ до випробувань. Типи наукових організацій: програмний та проектний підходи. Процес передачі результатів розробок у промислове виробництво. Взаємодія публічних структур із науковими установами та КБ.

Змістовий модуль 2. Управління проектами, кадрами та маркетингом інновацій

Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів.

Методи дисконтування: чиста теперішня вартість (NPV) та внутрішня норма доходності (IRR) Показники рентабельності (ARR) та індекс доходності (ІД) інновацій. Розрахунок періоду окупності (ПО) проекту. Критерії вибору оптимального варіанта інноваційного проекту. Управління ризиками при впровадженні інновацій.

Тема 6. Управління персоналом та мотивація в інноваційній діяльності.

Рольова структура інноваційних колективів: «генії», «таланти», «майстри». Типові помилки розстановки кадрів на різних стадіях проекту. Специфіка мотивації творчої праці на відміну від регламентованої. Створення творчого клімату в організації. Управління опором змінам у колективі.

Тема 7. Ключові компетенції менеджера інноваційних проектів. Маркетинг та інноваційні бізнес-моделі

Групи компетенцій: управління знаннями (I), цілями (Z), ресурсами (R). Управління соціальною взаємодією (Q) та ситуаційне управління (S). Навички пошуку нестандартних рішень та селекції ідей. Дорожня карта професійного розвитку менеджера. Управління знаннями як ключовий фактор конкурентоспроможності. Концепція маркетингу взаємодії та індивідуалізація відносин зі споживачем. Стратегії маркетингу інновацій: створення нового продукту або нової моделі.

Тема 8. Правове регулювання інтелектуальної власності. Особливості здійснення інновацій у публічному управлінні.

Цивільний кодекс України як база захисту прав інтелектуальної власності. Охорона прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Авторське право та суміжні права у цифрову епоху. Правовий захист знаків для товарів і послуг. Тенденції адаптації українського законодавства до норм ЄС. Інновації в публічному управлінні: суть, значення та функції. Стратегічні орієнтири інновацій у системі публічного управління Інноваційна політика. Типи державної інноваційної політики. Довгострокова та короткострокова інноваційна політика..

Теми практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інноваційного розвитку та організація інноваційних процесів.

Тема 1. Економічні аспекти інноваційного розвитку. Сучасні світові тенденції.

Світові лідери інновацій: аналіз показників Global Innovation Index (GII). Кейс-стаді: перехід провідних країн (США, Фінляндія, Південна Корея) до інноваційної стадії за М. Портером. Оцінка наукоємності ВВП України порівняно з країнами ЄС. Порівняльний аналіз джерел фінансування інновацій: державні гранти vs приватні інвестиції. Розробка пропозицій щодо реалізації концепції сталого розвитку в органах місцевого самоврядування через інновації.

Тема 2. Понятійний апарат інноваційного менеджменту.

Розмежування понять «модернізація», «реформа» та «інновація» на прикладах державних послуг. Класифікаційний аналіз: Розподіл наданих прикладів (напр., Дія, ProZorro) за об'єктом та результативністю. Аналіз «скасовуючих» та «заміщуючих» інновацій у системі державного управління. Мозковий штурм: Пошук ендогенних та екзогенних джерел інновацій для територіальної громади. Проектування переходу від еволюційних змін до революційних у наданні адміністративних послуг

Тема 3. Життєвий цикл інновацій (ЖЦІ).

Побудова графіка життєвого циклу конкретної інновації (на вибір студента). Моделювання стадії «зародження»: методи відбору ідей у публічному управлінні. Розробка стратегії виживання проекту на етапі «долини смерті». Розрахунок витрат і прогнозування доходів на різних стадіях ЖЦІ. Аналіз швидкості дифузії інновацій у різних соціальних групах.

Тема 4. Організація науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР).

Складання календарного плану виконання НДР для потреб державного органу. Розробка технічного завдання (ТЗ) на проведення дослідно-конструкторської роботи. Моделювання співпраці: Університет – Технопарк – Орган влади (модель «Потрійної спіралі»). Оцінка переваг та недоліків програмного та проектного підходів у наукових організаціях. Розробка алгоритму комерціалізації результатів наукових досліджень у публічному секторі.

Змістовий модуль 2. Управління проектами, кадрами та маркетингом інновацій

Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів.

Розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV) інноваційного проекту. Визначення внутрішньої норми доходності (IRR) та її порівняння з вартістю капіталу. Обчислення дисконтованого періоду окупності (DPP) проекту. Порівняльний аналіз двох альтернативних проектів за індексом доходності (PI). Побудова матриці ризиків інноваційного проекту та розробка заходів з їх мінімізації.

Тема 6. Управління персоналом та мотивація в інноваційній діяльності.

Тестування та розподіл ролей у групі за концепцією «генії», «таланти», «майстри». Вирішення конфліктних ситуацій, що виникають через опір змінам у державних установах. Розробка системи KPI та нематеріальної мотивації для співробітників відділу інновацій. Проектування творчого простору (Open Space, Hub) для стимулювання креативності персоналу. Кейс-метод: аналіз помилок керівника при підборі кадрів для стартап-проекту.

Тема 7. Ключові компетенції менеджера інноваційних проектів. Маркетинг та інноваційні бізнес-моделі.

Складання карти компетенцій (I, Z, R, Q, S) сучасного публічного управлінця-інноватора. Розробка маркетингової стратегії просування нової публічної послуги за моделлю SOSTAC. Проектування інноваційної бізнес-моделі для комунального підприємства. Застосування інструментів маркетингу взаємодії для залучення громадян до управління (e-democracy). Вивчення та адаптація досвіду «Ощадливого виробництва» (Lean) для оптимізації роботи держапарату

Тема 8. Правове регулювання інтелектуальної власності. Особливості здійснення інновацій у публічному управлінні.

Підготовка пакету документів для подання заявки на отримання патенту (корисна модель). Розв'язання ситуаційних задач щодо порушення авторських прав у мережі Інтернет. Оцінка вартості інтелектуального капіталу організації. Порівняльний аналіз процедур реєстрації торговельних марок в Україні та за процедурами ЄС. Розробка положення про захист службової інформації та комерційної таємниці в установі. Бар'єри на шляху впровадження інновацій у сфері публічного управління та їх характеристика.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу. Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату та представлення його як презентацій за темою курсу, що студент вільно обирає з числа тем, які пропонуються або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Студент здійснює бібліографічний пошук, складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь, опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку (20 балів), що додається до загального рейтингу.

Література та навчальні матеріали

1. Безгін К. С. Управління інноваціями: Навчальний посібник / К.С. Безгін, Ю.М. Клименко // Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207 с.
2. Біла-Тіунова Л., Кубаєнко А., Стрельников А. Публічна служба в Україні : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 277 с.
3. Буняк Н. М. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 132 с. URL: <http://surl.li/pufpg>
4. Інноваційний менеджмент: підруч./ П.П. Микитюк, В.Я. Брич, М.М. Шкільняк, Ю.І. Микитюк. Тернопіль: Екон. Думка ТНЕУ, 2019. 518 с.
5. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб./ Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2018. 348 с.
6. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями : навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с.
7. Менеджмент та інновації: теорія і практикум : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 297 с.
8. Стадник В.В., Головчук Ю.О. Управління інноваціями на основі розвитку партнерських відносин підприємства: монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 232 с.
9. Стойко І.І. Управління інноваціями. Навч.-метод. посібник. Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 200 с.
10. Череп А.В., Пуліна Т.В., Череп О.Г. Інноваційний менеджмент: підручник / Київ: Кондор, 2018. 442 с.
11. Юринець З. В., Гнилянська Л. Й., Юринець Р. В. Управління інноваційним розвитком : навч. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2022. 132 с. URL: <http://surl.li/kinvn>
12. Biazzo S., Filippini R. Product Innovation Management. Springer, 2021. 194 p.
13. Dodgson M. Innovation Management: A Research Overview. Routledge, 2021. 80 p.
14. Innovation Management in the Intelligent World / T.U. Daim, D. Meissner (Eds.). Springer, 2020. 448p.

Допоміжна:

1. Актуальні питання інноваційного розвитку держави, регіонів, підприємств : [кол. монографія] / В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, Л. В. Ширяєва та ін. ; під ред. В. І. Захарченка. – Луганськ : Ноулідж, 2014. 182 с.
2. Економіка та бізнес-інновації : підручник / Л. Г. Мельник та ін. ; за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2023. 702 с. URL: <http://surl.li/hptmgg>
3. Забарна Е.М., Щьокіна Є.Ю. Система організаційно-управлінських інновацій в розвитку сучасних регіонів України : монографія. Херсон : Олді-плюс, 2019. 244 с.
4. Заблоцький Б.Ф. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Львів: Новий Світ2000, 2017. 456 с.
5. Менеджмент організації. Теорія і практика : навч. посіб. XXI ст. / [Г. Є. Мошек та ін. ; за ред. Г. Є. Мошека] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Н.-д. центр суд. експертизи з питань інтелект. власності. Київ : Ліра-К, 2019. 807 с.
6. Рудь Н. Економіка та організація інноваційної діяльності : підручник Луцьк : ІВВ Луц. НТУ, 2019. 444 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (70%). Залік: виконання ситуаційного завдання та усна доповідь. Поточне оцінювання: 8 онлайн тестів за темами (40%), реферат (20%) та підсумкова контрольна робота (20%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.2024